

Sygn. akt IV KO 50/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielewicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Barbara Skoczowska

Protokolant Danuta Bratkrajc

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Zbigniewa Siejbika

w sprawie **S. H.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 30 listopada 2016 r.,

apelacji, wniesionej przez prokuratora na niekorzyść

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 27 kwietnia 2016 r., sygn. akt II AKo .../16

**uchyla zaskarżony wyrok w całości i sprawę przekazuje
Sądowi Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w [...] postanowieniem z dnia 12 sierpnia 2011 r., sygn. akt II1 KO .../11, zarządził, na podstawie art. 75 § 1 k.k., wykonanie wobec skazanego S.H. kary 10 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczonej wyrokiem tego Sądu z dnia 17 grudnia 2009 r., sygn. akt II K .../09. Postanowienie to zostało utrzymane w

mocy postanowieniem Sądu Okręgowego w [...] z dnia 21 listopada 2011 r., sygn. akt XXIII Kzw .../11.

Obrońca skazanego S.H., w dniu 9 lutego 2016 r., złożył do Sądu Apelacyjnego w [...] wniosek o wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w [...] z dnia 21 listopada 2011 r., sygn. akt XXIII Kzw .../11, uchylenie tegoż postanowienia oraz utrzymanego nim w mocy postanowienia Sądu Rejonowego w [...] z dnia 12 sierpnia 2011 r., sygn. akt II 1 Ko .../11, i na podstawie art. 15 § 1 k.k.w. w zw. z art. 75 § 4 k.k. umorzenie postępowania w przedmiocie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w [...] z dnia 17 grudnia 2009 r., sygn. akt II K 230/09. We wniosku wskazał, iż w przedmiotowej sprawie zaktualizowała się przesłanka wznowienia postępowania o jakiej mowa w art. 540 § 2 k.p.k.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2016 r., sygn. akt II AKo .../16, na mocy art. 540 § 2 k.p.k. i art. 544 § 1 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w. wznowił postępowanie w przedmiocie zarządzenia na podstawie art. 75 § 1 k.k., wykonania wobec skazanego S.H. kary łącznej 10 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w [...] z dnia 17 grudnia 2009 r., sygn. akt II K .../09, oraz na podstawie art. 547 § 2 i § 3 k.p.k. w zw. z art. 15 § 1 k.k.w. uchylił postanowienie Sądu Rejonowego w [...] z dnia 12 sierpnia 2011 r., sygn. akt II 1 Ko .../11, i utrzymujące je w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w [...] z dnia 21 listopada 2011 r., sygn. akt XXIII Kzw .../11, i umorzył wznowione postępowanie.

Od tego wyroku apelację złożył Prokurator Regionalny w [...]. Zaskarżył ten wyrok na niekorzyść S.H. i **zarzucając** mającą wpływ na treść orzeczenia obrazę przepisu prawa procesowego, a to art. 540 § 2 k.p.k., poprzez jego nietrafną wykładnię i niesłuszne uznanie, iż wobec wydania przez Trybunał Konstytucyjny zakresowego wyroku negatywnego z dnia 17 lipca 2013 r., SK 9/10, należało w sprawie wznowić postępowanie i w konsekwencji podjąć stosowne rozstrzygnięcia następcze skutkujące umorzeniem postępowania, bez konieczności rozważenia, czy w przypadku skazanego istotnie występowały szczególne względy, przemawiające w chwili orzekania o zarządzeniu wykonania kary pozbawienia wolności uprzednio zawieszanej, za odstępieniem od trybu przewidzianego w art.

75 §1 k.k. w jego ówczesnym brzmieniu, podczas gdy z uwagi na charakter stanowiącego podstawę wznowienia judykatu oraz przyczynę stwierdzenia niekonstytucyjności przywołanej wyżej normy, koniecznym było w pierwszej kolejności dokonanie merytorycznej oceny, czy w dacie zarządzania skazanemu wykonania kary istotnie występowały wspomniane względy i dopiero zależnie od jej wyników podjęcie rozstrzygnięcia w kwestii ewentualnej zasadności skargi wznowieniowej, **wniósł** o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Powszechnie przyjmuje się, że nie jest możliwe wskazanie uniwersalnych reguł dotyczących intertemporalnych skutków orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego. Każdy jego wyrok musi być zatem rozpatrywany indywidualnie, z uwzględnieniem charakteru przepisu, którego niekonstytucyjność została stwierdzona. Stawiając pytanie o skutki prawne konkretnego rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego w aspekcie przesłanki wznowienia postępowania, racjonalnych odpowiedzi sąd winien zatem poszukiwać przede wszystkim w treści samego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego i kierować się aksjologią Konstytucji R.P. oraz aksjologią tej gałęzi prawa, której dotyczy orzeczenie. Poza sporem jest przecież, że inne zasady obowiązują w prawie karnym, inne zaś w prawie cywilnym czy administracyjnym. W uzasadnieniu wyroku z dnia 27 kwietnia 2016 r., sygn. akt IV KO 10/16, zam. OSNKW 2016, z. 7, poz. 48, Sąd Najwyższy podkreślił, że dla skuteczności wniosku o wznowienie postępowania w przedmiocie zarządzenia wykonania kary, jako implikacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 lipca 2013 r., SK 9/10, OTK-A 2013, z. 6, poz. 79, stwierdzającego niekonstytucyjność pominięcia prawodawczego, konieczne jest racjonalne wykazanie, że w sprawie rzeczywiście zaistniały owe „szczególne względy”, które mogły mieć istotny wpływ na treść prawomocnego orzeczenia, będącego przedmiotem wznowienia. Niezbędne jest zatem nie tylko wskazanie na te „szczególne względy”, ale także wykazanie ich istotnego (hipotetycznego) wpływu na sytuację skazanego, tj. treść postanowienia o zarządzeniu wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności. Wymogi te muszą być przy tym spełnione koniunkcyjnie. Zatem o istotnym wpływie

tych „szczególnych względów” na treść postanowienia można by mówić wtedy, gdy wnioskodawca wykaże, że kwestionowane rozstrzygnięcie byłoby w zasadniczy sposób odmienne od tego, które zostało wydane. Winien zatem wykazać, że w realiach konkretnej sprawy, uwzględnienie owych „szczególnych względów”, przemawiałoby za rezygnacją z zarządzenia wykonania kary w wypadku ponownego skazania za przestępstwo umyślne na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, gdyby nie obligatoryjny charakter rozwiązania ustawowego, wynikającego z ówczesnego brzmienia przepisu art. 75 § 1 k.k. Dopiero wówczas bowiem sąd *meriti* mógłby, z uwagi na całokształt tych „szczególnych względów”, odstąpić od zarządzenia wykonania kary, w sytuacji ponownego orzeczenia wobec skazanego kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, gdyby przepis ten wcześniej przewidywał taką możliwość. Przy czym podkreślić należy, iż sama tylko okoliczność, że druga z orzeczonych kar pozbawienia wolności też została warunkowo zawieszona, owych „szczególnych względów” jeszcze nie stanowi.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 lipca 2013 r., SK 9/10, stwierdzający niekonstytucyjność pominięcia prawodawczego z klauzulą odraczającą, nie oznacza więc „automatycznego” zastosowania instytucji wznowienia postępowania karnego - w oparciu o podstawę *propter decreta* z art. 540 § 2 k.p.k. - w każdej sprawie, w której doszło do zarządzenia wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności, a jedynie w takiej, w której zostanie wykazane, że rozstrzygnięcie sprawy skazanego zostało podjęte w oparciu *in concreto* o ten zakres zastosowania normy prawnej, wynikającej z art. 75 § 1 k.k., który został uznany za niekonstytucyjny. Jeśli zatem w przedmiotowej sprawie Sąd Apelacyjny w [...], podejmując decyzję o wznowieniu postępowania, uchyleniu prawomocnego postanowienia o zarządzeniu wykonania kary, a w konsekwencji - umorzeniu postępowania, nie zbadał, czy obrońca w racjonalny sposób wykazał, że w sprawie S.H. zaistniały rzeczywiście „szczególne względy”, o jakich mowa w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 lipca 2013 r., SK 9/10, przemawiające przeciwko zarządzeniu wykonania kary, które mogły mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, będącego, na podstawie *propter decreta* z art. 540 § 2

k.p.k., przedmiotem postępowania wznowieniowego, to niewątpliwie doszło do wskazanej przez prokuratora w apelacji obrazy przepisów postępowania.

Ponownie rozpoznając sprawę, Sąd Apelacyjny w [...], w przypadku uwzględnienia wniosku, rozważy też kwestię formy swojego orzeczenia, (w praktyce orzeczniczej Sądu Najwyższego w sytuacji wznowienia postępowania wykonawczego, z uwagi na zaistnienie przesłanek z art. 540 § 2 k.p.k. lub art. 540 § 3 k.p.k., przyjmuje się, że orzeczenie wznowiające ma formę postanowienia).

Kierując się powyższym Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak w wyroku.

kc